

Potvrzení výskytu nosatce *Magdalis punctulata* (Coleoptera: Curculionidae) na Moravě

Karel Doležel

U kovárny 5, CZ-779 00 Olomouc; e-mail: k.dolezel@volny.cz

DOLEŽEL K. 2019: Potvrzení výskytu nosatce *Magdalis punctulata* (Coleoptera: Curculionidae) na Moravě (Confirmation of the occurrence of the weevil *Magdalis punctulata* (Coleoptera: Curculionidae) in Moravia). – Západočeské entomologické listy, 10: 83–85, 31-12-2019.

Abstract. The species from the family Curculionidae, *Magdalis punctulata* (Mulsant & Rey, 1859), is confirmed to occur in Moravia (Czech Republic) on the basis of a recent record.

Key words: Coleoptera, Curculionidae, confirmation, faunistics, Czech Republic, Moravia

ÚVOD

V komentovaném seznamu pro nadčeleď nosatcovitých brouků (Curculionoidea), který shrnul dosud známé informace o výskytu druhů této nadčeledi na území České a Slovenské republiky (BENEDIKT et al. 2010), byl výskyt nosatce *Magdalis punctulata* (Mulsant & Rey, 1859) uveden spolehlivě pouze pro území Slovenské republiky. Pro Čechy byl výskyt uveden jako nejistý, pro území Moravy byl uveden pouze historický výskyt, založený na jediné lokalitě „Bad Landeck in Glatzer Gebirge“ (HORIČON 1935). Tato lokalita ale leží již na území Polska (v současnosti Lądek-Zdrój).

Na území České republiky byl výskyt druhu potvrzen recentními nálezy z východních a západních Čech (BENEDIKT et al. 2017). Následně, po studiu sbírky Romualda Formánka, uložené v MZMB, byl seznam nálezů doplněn o historický údaj z území Moravy „Moravia bor., Moravská Ostrava, 1 ♀, bez data“ (STANOVSKÝ & BOŽA 2018).

METODIKA

Prezentovaný údaj pochází z aktuálních terénních výzkumů autora. Použitá systematika a nomenklatura vychází z práce ALONSO-ZARAZAGA et al. (2017). V práci jsou použity zkratky: MZMB – Moravské zemské muzeum v Brně, CHKO – chráněná krajinná oblast, PR – přírodní rezervace, coll. – sbírka, det. – determinoval, ex. – exemplář, leg. – sbíral, bor. – severní, env. – okolí.

PŘEHLED NÁLEZŮ

Coleoptera: Curculionidae: Mesoptiliinae

Magdalis punctulata (Mulsant & Rey, 1859) (Obr. 1) Moravia bor.: CHKO Beskydy, Veřovické vrchy, Mořkov env., 500 m n. m., 49°31'12.325"N, 18°3'41.649"E, 9.VI.2019, 1 ♂, K. Doležel leg., det. et coll.

Uvedený exemplář byl uloven oklepem větvi vyvrácené usychající jedle (*Abies alba*), na okraji paseky obklopené listnatým a smíšeným lesem (buk, smrk), místy s vtroušenou jedlí. Jedná se o severní svah masivu Veřovických vrchů, místo nálezu se nachází v oblasti s relativně zachovalejšími porosty, v blízkosti PR Trojačka a PR Huštýn.

DISKUZE A ZÁVĚR

Magdalis punctulata je evropský druh, obývající podhorské a horské jehličnaté a smíšené lesy. Jeho rozšíření sahá od Francie po Řecko, známý je také z Kavkazu. Z řady evropských zemí ale dosud doložen není – chybí např. v celé Skandinávii, na Pyrenejském poloostrově nebo v Pobaltí (ALONSO-ZARAZAGA et al. 2017). Vývoj je udáván ve smrku ztepilém (*Picea abies*) a jedli bělokoré (*Abies alba*) (BURAKOWSKI et al. 1995). Ojediněle jsou uváděny též nálezy z borovice lesní (*Pinus sylvestris*) (ROUBAL 1937–1941).

Zatím všechny autorovi známé recentní nálezy *M. punctulata* z území České republiky i Slovenské republiky byly uskutečněny oklepem zasychajících

jedlí, nebo pomocí pastí z jedlových větviček (BENEDIKT et al. 2017, BEDNAŘÍK et al. 2018, V. Dongres, pers. comm.). Ze Slovenské republiky kromě toho MAJZLAN (1998) druh uvádí bez dalších podrobností z vrcholu Klák v Malé Fatře, dále ze zemních pastí v Tiché dolině ve Vysokých Tatrách (MAJZLAN & FEDOR 2011), a z Malaisého pastí v lokalitách Nová Polianka a Tatranská Lomnica (MAJZLAN 2015). Uvedený nález potvrzuje ve sledované oblasti preferenci jedle jako živné rostliny. Při dalším cíleném průzkumu je předpoklad nálezu druhu i na dalších podobných lokalitách se zachovalejší dřevinnou skladbou s výskytem jedle v okolí, popř. i jinde na Moravě (Beskydy, Hostýnské vrchy, Nizký a Hrubý Jeseník apod.).

Potvrzení recentního výskytu druhu na Moravě.

POZNÁMKA

Přírodní zachovalost uvedené lokality indikují i další vzácnější druhy nosatců, sbírané zde autorem tohoto článku během dvou exkurzí v červnu a červenci 2019, například *Dodecastichus inflatus* (L. Gyllenhal, 1834), *Hylobius pinastri* (L. Gyllenhal, 1813), *Onyxacalles croaticus* (H. Brisout de Barneville, 1867) a *Pissodes piceae* (J. K. W. Illiger, 1807). Tyto druhy, vázané ve střední Evropě na zachovalé lesní

Obr. 1. *Magdalis punctulata* z lokality Mořkov. Foto: P. Boža.

Fig. 1. *Magdalis punctulata* from the locality Mořkov. Photo: P. Boža.

biotopy v pahorkatinách a horách, jsou v dnešní době na území České republiky nacházeny buď zřídka (*Dodecastichus inflatus*, *Hylobius pinastri*, *Pissodes piceae*), popřípadě i velmi vzácně a lokálně (*Onyxacalles croaticus*).

PODĚKOVÁNÍ

Za cenné připomínky a doplňující poznámky k nálezu vzhledem k okolnostem děkuji S. Benediktovi a V. Dongresovi (oba Plzeň). Děkuji také P. Božovi (Olomouc) za zhotovení fotografie.

LITERATURA

- ALONSO-ZARAZAGA M. A., BARRIOS H., BOROVEC R., BOUCHARD P., CALDARA R., COLONNELLI E., GÜLTEKIN L., HLAVÁČ P., KOROTAYEV B., LYAL C. H. C., MACHADO A., MEREGALLI M., PIEROTTI H., REN L., SÁNCHEZ-RUIZ M., SFORZI A., SILFVERBERG H., SKUHROVEC J., TRÝZNA M., VELÁZQUEZ de N. N., CASTRO J. N. & YUNAKOV N. 2017: Cooperative Catalogue of Palaearctic Coleoptera Curculionoidea. – Monografías electrónicas SEA 8. Sociedad Entomológica Aragonesa S.E.A., Zaragoza, 729 pp.
- BEDNAŘÍK M., BOUCHAL J., DOLEŽEL K., & SABOL O. 2018: Zpráva o výsledcích realizovaného entomologického průzkumu brouků (Coleoptera) v NP Poloniny za roky 2017 a 2018 [Report on an entomological survey of beetles (Coleoptera) in Poloniny National Park in 2017 and 2018]. – Mscr., 15 pp. [Deposited in: Štátní ochrana přírody SR, Banská Bystrica].
- BENEDIKT S., BOROVEC R., FREMUTH J., KRÁTKÝ J., SCHÖN K., SKUHROVEC J. & TRÝZNA M. 2010: Komentovaný seznam nosatcovitých brouků (Coleoptera: Curculionoidea bez Scolytinae a Platypodinae) České republiky a Slovenska. 1. díl. Systematika, faunistika, historie výzkumu nosatcovitých brouků v České republice a na Slovensku, nástin skladby, seznam. Komentáře k Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae a Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae (Annotated checklist of weevils (Coleoptera: Curculionoidea excepting Scolytinae and Platypodinae) of the Czech Republic and Slovakia. Part 1. Systematics, faunistics, history of research on weevils in the Czech Republic and Slovakia, structure outline, checklist. Comments on Anthribidae, Rhynchitidae, Attelabidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Eirrhinidae and Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae). – Klapalekiana, 46 (Suppl.): 1–363.
- BENEDIKT S., KRÁTKÝ J. & STANOVSKÝ J. 2017: Doplnky k seznamu nosatců (Coleoptera: Curculionoidea) České republiky a Slovenska (Addendum to the weevil list (Coleoptera: Curculionoidea) of the Czech Republic and Slovakia). – Západočeské entomologické listy, 8: 15–21. Online: <http://www.entolisty.cz>.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M. & STEFAŃSKA J. 1995:

- Ryjkowce–Curculionidae, część 2. Katalog Fauny Polski, Chrząszcze (Coleoptera) (Weevils-Curculionidae, part 2. Catalog of Polish Fauna, Beetles (Coleoptera)). – Wydawnictwo Muzeum i Instytutu Zoologii PAN, Warszawa, 307 pp.
- HORION A. 1935: Nachtrag zu Fauna Germanica: Die Käfer des Deutschen Reiches von Edmund Reitter. – Hans Goecke Verlag, Krefeld, 358 pp.
- MAJZLAN O. 1998: Chrobáky (Coleoptera) okolia masívu Kľaku v Lúčanskej Malej Fatre (Beetles (Coleoptera) of surroundings of Kľak Mountain in Lúčanská Malá Fatra Mts.). – Folia faunistica Slovaca, 3: 65–75.
- MAJZLAN O. 2015: Chrobáky (Coleoptera) Tatier (Beetles (Coleoptera) of the Tatra Mts.). – Scientica, Bratislava, 224 pp.
- MAJZLAN O. & FEDOR P. J. 2011: Seasonal dynamics of geobiont arthropods in mountainous spruce forests with a special emphasis on beetles (Coleoptera). – Folia Oecologica, 38(1): 57–65.
- ROUBAL J. 1937–1941: Katalog Coleopter (Brouků) Slovenska a východních Karpat na základě bionomickém a zoogeografickém a spolu systematickým doplněk Ganglbauerových Die Käfer von Mitteleuropa a Reitterovy Fauna Germanica. Díl III. (Katalog der Coleopteren der Slowakei und der Ost-Karpathen auf bionomischer und zoogeographischer Grundlage und zugleich Ergänzungen Ganglbauer's „Die Käfer von Mitteleuropa“ und zu Reitter's „Fauna Germanica“. III. Teil.). – Orbis, Praha, 363 pp.
- STANOVSKÝ J. & BOŽA P. 2018: Příspěvek k seznamu nosatců (Coleoptera: Curculionoidea) Moravy (Česká republika) (Contribution to the weevil list (Coleoptera: Curculionoidea) of Moravia (Czech Republic)). – Západočeské entomologické listy, 9: 1–3. Online: <http://www.entolisty.cz>.

Obdrženo do redakce: 2.10.2019

Přijato po recenzích: 6.10.2019